

Οδηγίες για τη διδασκαλία της Φυσικής Αγωγής στο Δημοτικό Σχολείο

Η εφαρμογή των Αναλυτικών Προγραμμάτων Φυσικής Αγωγής (ΦΑ) και η ασφαλής διεξαγωγή του μαθήματος απαιτούν από την κάθε σχολική μονάδα να προβεί σε ανάλογες ενέργειες λαμβάνοντας υπόψη τα ακόλουθα σημεία:

1. Κατανομή μαθήματος ΦΑ στο ωρολόγιο πρόγραμμα

Το μάθημα της ΦΑ διδάσκεται ανελλιπώς και με αποτελεσματικότητα, ώστε τα παιδιά να αποκομίσουν όλα τα οφέλη που το συγκεκριμένο μάθημα, με τη μοναδικότητά του, προσφέρει. Η διδασκαλία του μαθήματος μπορεί να γίνεται οποιαδήποτε διδακτική περίοδο στο σχολικό πρόγραμμα, και όχι μόνο τις τελευταίες διδακτικές περιόδους. Συστήνεται η αποφυγή ή τουλάχιστον, ο περιορισμός στο ελάχιστο, των περιπτώσεων εκείνων, που το συγκεκριμένο μάθημα διδάσκεται τις μεσημβρινές ώρες. Αν αυτό δεν μπορεί να αποφευχθεί, καλείστε να λαμβάνετε τα απαραίτητα μέτρα για κατάλληλη ενυδάτωση των παιδιών.

Κατά τον καταρτισμό του ωρολόγιου προγράμματος λαμβάνεται υπόψη η σωστή αξιοποίηση όλων των χώρων άσκησης συμπεριλαμβανομένων και της Αίθουσας Πολλαπλής Χρήσης. Η μέγιστη αξιοποίηση της Αίθουσας Πολλαπλής Χρήσης για το μάθημα της ΦΑ εξασφαλίζεται με τη σωστή και αποτελεσματική επικοινωνία/συνεννόηση όλων των εκπαιδευτικών, στην αρχή της σχολικής χρονιάς. Ειδικότερα, απαιτείται σωστός καταρτισμός του μαθήματος στο ωρολόγιο πρόγραμμα εκεί και όπου για μεγάλο αριθμό τμημάτων το μάθημα συμπίπτει για δύο ή περισσότερα τμήματα, σε ένα ή/και σε δύο κύκλους (Κ.Α, Κ.Β.).

2. Εκπαιδευτικός που διδάσκει το μάθημα της ΦΑ

Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι ένας/μία εκπαιδευτικός αναλαμβάνει όλες τις διδακτικές περιόδους του μαθήματος ΦΑ σε μία/ένα τάξη/τμήμα, έτσι ώστε να υπάρχει συνέχεια και συνέπεια στη διδασκαλία του μαθήματος και συνάμα ασφάλεια με την εφαρμογή/υιοθέτηση των ίδιων ρουτινών και συμπεριφορών. Σε περίπτωση που ο/η Διευθυντής/Διευθύντρια του σχολείου θα προβεί σε διαφορετική διεύθυνση σχετικά με το μάθημα της ΦΑ, είτε ως προς τον/την εκπαιδευτικό που διδάσκει το μάθημα είτε ως προς τον καταρτισμό του ωρολόγιου προγράμματος, θα πρέπει να έρθει εκ των προτέρων σε επικοινωνία με τον οικείο/α Επιθεωρητή/Επιθεωρήτρια του μαθήματος, τεκμηριώνοντας τους λόγους της συγκεκριμένης διεύθυνσης και **μόνο όταν εξασφαλιστεί η έγκρισή του/της θα μπορεί να το πράξει.**

3. Εφαρμογή Αναλυτικών Προγραμμάτων: Προγραμματισμός - μεθοδολογία - αξιολόγηση

Ο/Η εκπαιδευτικός που διδάσκει το μάθημα ΦΑ πρέπει να συμβουλευτεί το Αναλυτικό Πρόγραμμα [Αναλυτικό Πρόγραμμα \(schools.ac.cy\)](http://schools.ac.cy), την οργάνωση της ύλης/τριμηνιαίοι προγραμματισμοί για κάθε τάξη [Προγραμματισμοί \(schools.ac.cy\)](http://schools.ac.cy), έτσι ώστε να είναι σε θέση να προγραμματίζει, αξιολογεί και επαναπρογραμματίζει τη διδασκαλία του στη βάση της προόδου του κάθε παιδιού. Αναμένεται όπως συστηματοποιήσει τον προγραμματισμό (δεκαπενθήμερο, ημερήσιο) και τη διδασκαλία του/της, έτσι ώστε να διασφαλίσει την ασφαλή και αποτελεσματική διεξαγωγή του μαθήματος, δίνοντας έμφαση:

- στη μεγιστοποίηση του χρόνου ενεργητικής συμμετοχής κάθε παιδιού,
- στις ιδιαιτερότητες και στη μέγιστη ανάπτυξη κάθε παιδιού (ατομική βελτίωση),
- στην προώθηση της επιτυχίας κάθε παιδιού στη βάση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του,
- στη χρήση ποικιλίας μεθόδων διδασκαλίας (*συνεργατική μάθηση, επίλυση προβλήματος, διαφοροποίηση εργασίας, σταθμοί εργασίας*) και ποικιλίας μέσων και

δραστηριοτήτων, έτσι ώστε να προωθηθεί η ικανοποίηση των διαφορετικών ειδών μάθησης.

Το μάθημα της ΦΑ, σε **καμία περίπτωση**:

Δεν πρέπει να ταυτίζεται με την ελεύθερη ενασχόληση των παιδιών με παιχνίδι ή με την επιβλεπόμενη απασχόληση.

Δεν αποτελεί μέσο τιμωρίας για σκοπούς άλλου γνωστικού αντικείμενου ή τιμωρία με αποκλεισμό από το μάθημα, είτε από τον/την εκπαιδευτικό του μαθήματος, είτε από άλλο εκπαιδευτικό

Δεν προσφέρεται για συμπλήρωση, ολοκλήρωση, εμπέδωση ή αξιολόγηση άλλου μαθήματος.

4. Στήριξη εκπαιδευτικών που διδάσκουν ΦΑ

4.1. Συμβουλευτικό έργο

Οι Ε,Δ.Ε. και οι σύμβουλοι του μαθήματος είναι στη διάθεση της κάθε σχολικής μονάδας, για να προσφέρουν συμβουλευτικό έργο και στήριξη, με σκοπό την αποτελεσματική εφαρμογή του αναλυτικού προγράμματος της ΦΑ. Προτρύπονται οι διευθύνσεις των σχολείων, όπως επιδιώκουν την επιμόρφωση σε σχολική βάση, αποστέλλοντας τα θέματα που τους απασχολούν στον/στην οικείο/α Επιθεωρητή/Επιθεωρήτρια ή στον/στη σύμβουλο του σχολείου τους, συμπληρώνοντας το σχετικό έντυπο ([Εντυπα \(schools.ac.cy\)](http://Εντυπα.schools.ac.cy)). Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι σε περίπτωση συμβουλευτικού έργου θα πρέπει να αφιερώνεται ο απαραίτητος χρόνος για τη συνάντηση.

4.2. Συνεργατικές Κοινότητες Μάθησης (ΣΚΜ)

Οι Συνεργατικές Κοινότητες Μάθησης (ΣΚΜ) λειτουργούν με σκοπό την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών που διδάσκουν το μάθημα της ΦΑ σε σχολική βάση, με τη συνεργασία εκπαιδευτικών του ίδιου σχολείου ή με περιορισμένο αριθμό εκπαιδευτικών των σχολείων της περιφέρειας. Είναι ομάδες 10-14 γειτονικών σχολείων, οι οποίες συνεργάζονται σε θέματα επιμόρφωσης, προγραμματισμού και εφαρμογής σχολικών προγραμμάτων. Οι ΣΚΜ οργανώνονται και λειτουργούν σε συνεργασία με τον/την ΕΔΕ ΦΑ και με τους/τις Συμβούλους ΦΑ.

4.3. Υποστηρικτικό υλικό

Ο εκπαιδευτικός που διδάσκει ΦΑ μπορεί να αναζητά υποστηρικτικό υλικό στον ιστότοπο του ΥΠΑΝ, στο εκπαιδευτικό υλικό ΦΑ [Οικοσελίδα \(schools.ac.cy\)](http://Οικοσελίδα.schools.ac.cy). Το υλικό εμπλουτίζεται χρόνο με τον χρόνο και μπορεί να αξιοποιηθεί στον προγραμματισμό, στον σχεδιασμό μαθήματος, στη διδασκαλία και στην αξιολόγηση. Σημείο αναφοράς για κάθε εκπαιδευτικό μπορεί να αποτελέσει η ενδεικτική οργάνωση της ύλης/τριμηνιαίοι προγραμματισμοί [Προγραμματισμοί \(schools.ac.cy\)](http://Προγραμματισμοί.schools.ac.cy).

5. Ασφάλεια και Υγεία στο μάθημα της ΦΑ

Επιβάλλεται η αρχική ενημέρωση των γονέων/κηδεμόνων σχετικά με τις υποχρεώσεις του/της μαθητή/μαθήτριας για την ασφαλή συμμετοχή του στο μάθημα και της υιοθέτησης κατάλληλων συνηθειών για ασφαλή άσκηση, ως προς τα πιο κάτω:

5.1 Αθλητική περιβολή

Η αθλητική περιβολή για το μάθημα της ΦΑ είναι:

- Μπλε ή μαύρο αθλητικό παντελονάκι
- Άσπρη φανέλα
- Γρίζα ή μπλε φόρμα (κατά τους χειμερινούς μήνες)
- Παπούτσια γυμναστικής

5.2 Πρόληψη τραυματισμού

5.2.1. Την ημέρα που οι μαθητές/μαθήτριες έχουν ΦΑ, **απαγορεύεται** να φορούν οποιοδήποτε κόσμημα/στολίδι ή/και ρολόγια, καθότι τέτοια αντικείμενα μπορεί να αποτελέσουν αιτία

τραυματισμού. Η αφαίρεση, φύλαξη, επανατοποθέτηση των προσωπικών αντικειμένων είναι προσωπική ευθύνη του κάθε παιδιού και σε καμία περίπτωση δεΝ θα ευθύνεται το σχολείο για την απώλειά τους ή οποιαδήποτε ζημιά τους.

5.2.2 Μαθητής/Μαθήτρια με μακριά μαλλιά πρέπει να τα έχει πιασμένα, έτσι ώστε η οποιαδήποτε κίνησή του/της να γίνεται σωστά και απρόσκοπτα, με ασφάλεια. Σε περίπτωση που κατ' επανάληψη μαθητής/μαθήτρια έρχεται στο μάθημα με μαλλιά λυμένα, τότε ενημερώνονται οι γονείς/κηδεμόνες του/της και ο/η οικείος/α Επιθεωρητής/Επιθεωρήτρια.

5.2.3 Εάν ένας/μία μαθητής/μαθήτρια δεν μπορεί να συμμετέχει στο μάθημα της ΦΑ, για ιατρικό λόγο, τότε θα πρέπει οι γονείς/κηδεμόνες υπεύθυνα να ενημερώνουν έγκαιρα το σχολείο και σε περίπτωση μεγάλης διάρκειας απουσίας από το μάθημα να προσκομίζουν ιατρική βεβαίωση.

6. Ασφάλεια χώρων άσκησης – Υποχρεώσεις διευθυντή/διευθύντριας και εκπαιδευτικού

Σε περίπτωση που οι υπαίθριοι χώροι άσκησης ή/και η Αίθουσα Πολλαπλής Χρήσης παρουσιάζουν δυσκολίες στην ασφαλή διεξαγωγή του μαθήματος ΦΑ, επιβάλλεται η άμεση επικοινωνία με τη Σχολική Εφορεία και το Γραφείο Ασφάλειας και Υγείας του ΥΠΑΝ, για αξιολόγηση και επίλυση των σχετικών προβλημάτων. Το σχολείο δεν επικοινωνεί απευθείας με τις Τεχνικές Υπηρεσίες του ΥΠΑΝ, παρά μόνο κοινοποιούν το αίτημά τους. Ο/Η διευθυντής/διευθύντρια και ο/η εκπαιδευτικός που διδάσκει το μάθημα της ΦΑ ελέγχουν τους χώρους άσκησης, γήπεδα και Αίθουσα Πολλαπλής Χρήσης, έτσι ώστε να διατηρούνται καθαροί, χωρίς εμπόδια για την ομαλή και ασφαλή διεξαγωγή του μαθήματος.

Η Αίθουσα Πολλαπλής Χρήσης συστήνεται όπως έχει μόνιμη οριοθέτηση του χώρου άσκησης και επιμέρους χωρισμό της, με απόσταση ασφαλείας από τον τοίχο αναλόγως του μεγέθους της αίθουσας. Οι τοίχοι δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται σαν όρια. Ταυτόχρονα, θα πρέπει να αποφεύγεται μέσα στην αίθουσα η διεξαγωγή μαθημάτων που απαιτούν τη χρήση μεγάλου ανοικτού χώρου. Σε καμία περίπτωση δε θα πρέπει να μετατρέπονται οι Αίθουσες Πολλαπλής Χρήσης σε αποθηκευτικούς χώρους. Οι καιρικές συνθήκες (υψηλές ή/και χαμηλές θερμοκρασίες, σκόνη, βροχές) αποτελούν επιπλέον παράγοντα για την αξιοποίηση της αίθουσας.

7. Αποθήκη ΦΑ

Ο χώρος φύλαξης των υλικών θα πρέπει να είναι λειτουργικά οργανωμένος. Τόσο οι εκπαιδευτικοί όσο και τα παιδιά πρέπει να γνωρίζουν τον τρόπο οργάνωσης των υλικών, έτσι ώστε η αποθήκη να παραμένει καθαρή και τακτοποιημένη συνεχώς. Τα παιδιά θα πρέπει να μάθουν να σέβονται τα υλικά, να τα διατηρούν σε καλή κατάσταση και να τα φυλάσσουν στο σωστό σημείο στην αποθήκη. Κατεστραμμένα υλικά ή δυσλειτουργικά θα πρέπει να διορθώνονται ή να αποσύρονται όταν κρίνονται επικίνδυνα. Οι μαθητές/μαθήτριες δεν θα πρέπει να βρίσκονται χωρίς επίβλεψη στον χώρο της αποθήκης για τη μεταφορά υλικών προς και από το μάθημα.

8. Αποδυτήρια

Τα αποδυτήρια είναι οι χώροι προετοιμασίας των παιδιών για το μάθημα της ΦΑ. Ο τρόπος χρήσης των αποδυτηρίων μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο διδασκαλίας στο μάθημα της Αγωγής Ζωής (Αγωγή Υγείας). Σε περιπτώσεις που δεν υπάρχουν αποδυτήρια ή διαπιστώνεται πρακτική δυσκολία στην ασφαλή χρήση τους, γίνονται διευθετήσεις ώστε τα παιδιά να έρχονται στο σχολείο με γκριζο αθλητικό παντελονάκι (cotton) μέχρι το γόνατο και με φανέλα γυμναστικής. Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να παραμένουν κλειδωμένα τα αποδυτήρια ή να χρησιμοποιούνται για άλλα θέματα ή ως αποθηκευτικοί χώροι ή ως βεστιάριο, με αποτέλεσμα τα παιδιά να αναγκάζονται να αλλάζουν στα αποχωρητήρια ή στην τάξη τους.

9. Καιρικές συνθήκες

Οι καιρικές συνθήκες που επικρατούν επιβάλλουν τη λήψη των απαραίτητων μέτρων για την προστασία των παιδιών από τις υψηλές θερμοκρασίες, τη σκόνη και τη βροχή. Συστήνεται, η κατάλληλη ενυδάτωση των παιδιών, η χρήση στεγασμένων χώρων άσκησης και η αξιοποίηση στο μέγιστο της Αίθουσας Πολλαπλής Χρήσης. Η ποιότητα του αέρα ελέγχεται από τον ιστότοπο (<https://www.airquality.dli.mlsi.gov.cy/el>) και τις οδηγίες της σχετικής εγκυκλίου.